

наслідком продовження такого дослідження можна очікувати подальших новоутворень у цій галузі та продуктивності нового термінотворчого елементу. Тут простежуємо дію аналогії, коли за моделлю творення першої ускладненої одиниці було побудовано інші.

У процесі опредметнення прикметника фактор мовної економії формальних засобів переплітається з яскраво вираженою в сучасній англійській мові тенденцією до конденсації змісту. У результаті взаємодії цих процесів стає очевидною перевага простоти та лаконізму субстантивованого прикметника порівняно з вихідним атрибутивним словосполученням. При цьому субстантиват формально співвідноситься з основою прикметника, а семантично – з мотивуючим словосполученням у цілому [3, 17].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, субстантивація спрощує семантичну форму номінативної одиниці, зберігає зміст, відповідає потребам економії засобів вираження, а отже мовних зусиль. Конверсія поряд з афіксацією, абрєвіацією, словоскладанням і телескопією є одним з основних способів словотвору в англійській мові. Науковці трактують конверсію по-різному. Одні вважають її морфологічним способом словотвору, інші – морфолого-синтаксичним. Ми ж погоджуємося з думкою тих учених, які вважають, що конверсія – це морфолого-синтаксико-семантичний спосіб словотворення, адже в конверсії діють не тільки морфологічні й синтаксичні фактори, вона також уможлиблює і семантичні процеси.

Неологізми, зокрема сфери екології людини, слугують активності конверсії. Існує кілька моделей конверсії, але найбільш продуктивною моделлю впродовж багатьох років є модель $N \rightarrow V$. Субстантивація як підвид конверсії відіграє важливу роль у поповненні англійського вокабуляру новими словами та словотворчими елементами.

Отримані результати не вичерпують усієї проблематики. Перспективним видається розширення меж дослідження за рахунок розробки комплексних методів вивчення неологізмів різних терміно-систем сучасної англійської мови.

Список використаної літератури

1. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка / И. В. Арнольд. – М. : [б. и.], 1959. – 350 с.
2. Балюта Е. Г. Нова лексика та фразеологія англійської мови сфери охорони довкілля: структурно-семантичні і функціональні параметри : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Е. Г. Балюта ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечнікова. – Одеса, 2007. – 199 с.
3. Бузаров В. В. Субстантивация в свете теории языковой экономии / В. В. Бузаров // Уровни лингвистического анализа в синхронии и диахронии. – Пятигорск : Изд-во ПГЛУ, 1997. – С. 16–18.
4. Жлуктенко Ю. А. Конверсия в современном английском языке как морфолого-синтаксический способ словообразования / Ю. А. Жлуктенко // Иностран. яз. в шк. – 1958. – № 5. – С. 53–54.
5. Кубрякова Е. С. Типы языковых значений / Е. С. Кубрякова. – М. : Наука, 1981. – 200 с.
6. Мешков О. Д. Словообразование современного английского языка / О. Д. Мешков. – М. : Наука, 1976. – 245 с.
7. Смирницкий А. И. По поводу конверсии в английском языке / А. И. Смирницкий // Иностран. яз. в шк. – 1953. – № 3. – С. 12–24.
8. Arthur G. K. Conversion and Confusion of the Parts of Speech / G. K. Arthur // Reading in Modern English Lexicology. – Leningrad, 1975. – 238 с.

Статтю подано до редколегії
23.03.2012 р.

УДК 81'373:811.111'316

І. О. Холодій – аспірант Інституту мовознавства
імені О. О. Потебні Національної академії наук України

Антонімія як категорія протилежності в соціологічній термінології сучасної англійської мови

*Роботу виконано у відділі романських, германських та балтійських мов Інституту мовознавства
ім. О. О. Потебні НАН України*

У статті розглянуто основні механізми організації антонімічних відносин у соціологічній термінології сучасної англійської мови. Звернено увагу на лексико-семантичні, синтаксичні, функціональні аспекти реалізації антонімії як однієї з найважливіших лінгвістичних універсалій.

Ключові слова: семантична поляризація, інваріантна сема, диференційна сема, векторна протилежність, комплементарна протилежність.

Холодий И. А. Антонимия как категория противоположности в социологической терминологии современного английского языка. В статье рассматриваются основные механизмы организации антонимических отношений в социологической терминологии современного английского языка. Особое внимание уделяется лексико-семантическим, синтаксическим, функциональным аспектам реализации антонимии как одной из важнейших лингвистических универсалий.

Ключевые слова: семантическая поляризация, инвариантная сема, дифференциальная сема, векторная противоположность, комплементарная противоположность.

Kholodiy I. O. Antonyms as a Category of Contradiction in the Sociological Terminology of Modern English Language. The article deals with the basic mechanisms of antonymic relations in sociological terminology of Modern English. A special attention has been paid to the lexical and semantic, syntactic, functional aspects of antonyms as one of the major linguistic phenomenon.

Key words: semantic polarization, invariant seme, differential seme, contrary opposition, complementary opposition.

Постановка наукової проблеми та її значення. Складність антонімії як однієї з лексико-семантичних категорій та мовних універсалий визначає потребу дослідження різних її аспектів, серед яких – дослідження антонімії в термінології. Проблемою антонімії в термінології займалися багато вчених-мовознавців: В. П. Даниленко [2], Л. С. Дацюк [3], В. Н. Прохорова [7], Д. М. Шмельова [8]. Їхні праці засвідчують досить суперечливе ставлення лінгвістів до цього явища. Деякі дослідники «заперечують існування антонімії в термінології, вказуючи на принципово іншу знакову систему та стверджуючи, що протилежність в цій системі не позначається словами з антонімічним значенням» [3, 9]. Інші визнають існування термінів-антонімів. Зокрема В. П. Даниленко, цитуючи А. М. Деборіна («поняття народжуються парами») та Кенета Форда («в природі у кожній частки є своя античастка»), вважає, що «лексичі мови науки антонімія притаманна не менше, а скоріше більше, ніж загальнолітературній мові і для цього є свої підстави, що пов'язані з природою наукових понять» [2, 79–80]. В. М. Прохорова стверджує, що «принципи протиставлення назв, семантичні відношення в антонімічних парах, принципи формування пар у термінології відрізняються від загальнолітературної мови лише інвентарем морфем та терміоелементів, що формують терміни-антоніми» [7, 31].

Вказуючи на антонімічну протилежність термінів, мовознавці беруть за основу логічне протиставлення наукових понять – бінарний принцип зображення фактів або явищ дійсності, і вважають, що сама природа наукового поняття містить передумови для створення антонімічних опозицій, стверджуючи наявність або відсутність тієї чи іншої ознаки, в її максимальності або мінімальності, в протиставленні якісних показників. Обов'язковою умовою для антонімічного протиставлення вважається «наявність у їх компонентному складі інваріантної семи, яка передає загальну для певної антонімічної пари ознаку та диференційних сем, між якими існує імплікація заперечення» [4]. Таким чином, специфіка антонімії, з одного боку, створює передумови поширення явища антонімії на сферу термінології, а з іншого – явище антонімії в термінології викликано природою наукових знань.

Мета статті – комплексно проаналізувати механізми формування антонімічних відносин соціологічної термінології сучасної англійської мови, встановити особливості універсального та індивідуального характеру.

Актуальність дослідження визначається браком системного аналізу семантико-синтаксичної організації антонімів соціологічної термінології сучасної англійської мови.

Джерельна база дослідження – сучасні словники, а саме: Соціологічний тлумачний словник «Oxford Dictionary of Sociology» [10], Англо-український словник соціологічних термінів [1], Encyclopedia Britannica [9], Новий англо-російський словник «Экономика, социология, политология» [6].

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Аналіз категорії протилежності в соціологічній термінології сучасної англійської мови дав змогу встановити основні механізми формування термінів-антонімів та основні види семантичних відносин між ними.

Логічну основу антонімії в соціологічній термінології англійської мови формують несумісні протилежні поняття виду, які входять в обсяг відповідного родового поняття та проявляються у **семантичній структурі однослівних соціологічних термінів** (16 антонімічних пар, 22,2 %): *enculturation* 'енкультурація' (соціалізація, в якій центральне значення належить культурі) – *desocialization* 'десоціалізація' (втрата раніше отриманих норм та цінностей) [6]; у **термінах-композицях, коли антонімічність одного з компонентів складного терміна спричиняє антонімію всього терміна** (одна антонімічна пара, 1,4 %): *in-group* – *out-group* 'в-групі' – 'поза групою'; **як видові поняття** –

складники соціологічних термінологічних словосполучень (55 антонімічних пар, 76,4 %): *community care* ‘громадське піклування’ (форма соціальної роботи, яка не потребує умов спеціального медичного закладу, стаціонару та виконується за місцем проживання) – *institutional care* ‘стаціонарне піклування’ (піклування в умовах спеціального медичного закладу, стаціонару) [6], *ascribed status* ‘приписаний статус’ (стан людини в суспільстві або групі, отриманий за народженням) – *achieved status* ‘здобутий статус’ (стан людини в суспільстві або групі, отриманий за рахунок власних здібностей) [6], *egalitarian family* ‘егалітарна родина’ (форма організації родини, заснована на рівноправ’ї подружжя) – *patriarchal family* ‘патріархальна родина’ (форма організації родини, в якій домінує чоловік) [6].

Частиномовне вираження антонімії в соціологічній термінології англійської мови репрезентоване **прикметниками у складі іменникових словосполучень** (45 антонімічних пар): *autonomous man* – *plastic man* ‘автономна людина’ (незалежний соціальний суб’єкт, який діє у своїх власних інтересах) – «пластична людина» (соціальний суб’єкт, дії якого обумовлені соціальними структурами) [6], *institutional population* – *noninstitutional population* ‘інституційне населення’ (люди, які перебувають у певних соціальних установах) – ‘неінституційне населення’ (люди, які мешкають у власних помешканнях) [6], *organic solidarity* – *mechanical solidarity* ‘органічна солідарність’ (єдність соціального об’єкта, за якою кожний індивід має свою сферу діяльності) – ‘механічна солідарність’ (єдність соціального об’єкта, за якою індивід не володіє індивідуальністю) [6], *subjective class* – *objective class* ‘суб’єктивний клас’ (соціальний клас, до якого людина подумки зараховує себе) – ‘об’єктивний клас’ (соціальний клас, до якого людина належить за зовнішніми ознаками) [6]; **іменниками у складі іменникових словосполучень** (19 антонімічних пар): *under-achievement* – *achievement* ‘відставання’ (невідповідність рівня досягнень людини очікуванням) – ‘випередження’ (здобуття індивідом соціальної позиції або статусу як результат особистих зусиль) [6], *family household* – *non-family household* ‘господарство родини’ – ‘неродинне господарство’ [6]; **дієприслівниками у складі іменникових словосполучень** (вісім антонімічних пар): *diffused crowd* – *focused crowd* ‘неорганізований натовп’ – ‘організований натовп’ [6], *non-structured interview* – *structured interview* ‘неструктуроване інтерв’ю’ – ‘стандартизоване, структуроване інтерв’ю’ [6], *sponsored mobility* – *contest mobility* ‘соціальна мобільність’ (отримання елітної освіти при активній матеріальній підтримці батьків) – ‘конкурентна мобільність’ (просування через систему загальнодоступної освіти) [6], *concealed strategic action* – *open strategic action* ‘прихована стратегічна дія’ – ‘відкрита стратегічна дія’.

Більшість виявлених у складі соціологічної термінології англійської мови антонімічних пар – аналітичні, найчастіше атрибутивні конструкції, що складаються з терміна – виразника родового поняття й антонімічних атрибутів. Спираючись на класифікацію, яку запропонувала Т. В. Михайлова [5], компоненти, що протиставляються у таких термінах-словосполученнях, поділяємо на:

1) **атрибути, що мають антонімічні зв’язки й у загальноживаній лексичі**: *closed elite* – *open elite* ‘закрита еліта’ – ‘відкрита еліта’, *downward mobility* – *upward mobility* ‘низхідна мобільність’ – ‘висхідна мобільність’, *front region* – *back region* ‘авансцена’ (простір соціального середовища, де індивід грає або вимушений грати на «сцені») – ‘задня кімната’ (простір соціального середовища, де індивід відпочиває від ролей, які він грає на «сцені») [6], *strong ties* – *weak ties* «сильні зв’язки» – «слабкі зв’язки», *public sphere* – *private sphere* ‘суспільна сфера’ – ‘особиста сфера’;

2) **атрибути, що антонімізуються й у інших терміносистемах**: *patrilineal descent* – *matrilineal descent* ‘спадкування за чоловічою лінією’ – ‘спадкування за жіночою лінією’ [6], *disproportional sampling* – *proportional sampling* ‘непропорційна вибірка’ – ‘пропорційна вибірка’, *horizontal group* – *vertical group* ‘горизонтальна група’ – ‘вертикальна група’, *objective class* – *subjective class* ‘об’єктивний клас’ – ‘суб’єктивний клас’, *primary socialization* – *secondary socialization* ‘первинна соціалізація’ – ‘вторинна соціалізація’;

3) **атрибути, що перебувають в антонімічних зв’язках лише в межах соціологічної термінології англійської мови**, що свідчить про відносну автономність соціологічної термінологічної системи англійської мови. Такі антоніми, як правило, подаються в одній словниковій статті для встановлення адекватних асоціативних зв’язків у семантичній структурі однокореневих слів, у композитах, як конкретизатори у складі термінологічних словосполучень: *armchair research* – *field*

research ‘кабінетне (вторинне) дослідження’ – ‘польове (первинне) дослідження’ [6], *complete survey – sample interview* ‘суцільне опитування’ – ‘вибіркове опитування’ [6], *diffused power – authoritative power* ‘дифузна влада’ (розповсюдження ідей без можливості управління людьми) – ‘авторитарна влада’ (авторитарне прийняття рішень) [6], *high culture – popular culture* ‘високе елітарне мистецтво’ – ‘поп-культура’, *purposive action – symbolic action* ‘цілеспрямована дія’ (дія, безпосередній результат якої є метою цієї дії) – ‘символічна дія’ (дія, безпосередній результат якої не є метою цієї дії) [6].

За структурним критерієм антонімічні пари в соціологічній термінології англійської мови поділяють на дві групи: лексичні (різнокореневі) та словотворчі (однокореневі). За нашими спостереженнями, у соціологічній термінології англійської мови переважають **лексичні антоніми (38 антонімічних пар)**, диференційна семантична ознака яких (протилежність) реалізується через семантичне протиставлення коренів.

Лексичні терміни-антоніми соціологічної термінології англійської мови вказують на такі види значень: **якісні** (22 антонімічні пари): *complete survey – sample interview* ‘суцільне опитування’ – ‘вибіркове опитування’, *contest mobility – sponsored mobility* ‘конкурентна соціальна мобільність’ – ‘спонсорована соціальна мобільність’, *field observation – experimental observation* ‘польове спостереження’ – ‘емпіричне спостереження’, *hard information – soft information* ‘надійна інформація’ – ‘випадкова інформація’, *latent conflict – manifest conflict* ‘латентний конфлікт, конфлікт, що не проявляється у відкритій формі’ – ‘явний конфлікт’, *mechanical solidarity – organic solidarity* ‘механічна солідарність’ – ‘органічна солідарність’, *oral interview – written interview* ‘усне інтерв’ю’ – ‘письмове інтерв’ю’; **кількісні** (одна антонімічна пара): *multidimensional stratification – one-dimensional stratification* ‘багатомірна стратифікація’ – ‘одномірна стратифікація’; **просторові** (сім антонімічних пар) та **часові** (дві антонімічні пари): *bottom-up approach – top-down approach* ‘підхід «знизу вгору»’ – ‘підхід «згори вниз»’, *downward mobility – upward mobility* ‘низхідна мобільність’ – ‘висхідна мобільність’, *horizontal mobility – vertical mobility* ‘горизонтальна мобільність’ – ‘вертикальна мобільність’, *in-group – out-group* ‘в-групі’ – ‘поза групою’, *vertical group – horizontal group* ‘вертикальна група’ – ‘горизонтальна група’; **протилежно спрямовані дії** (шість антонімічних пар): *closed elite – open elite* ‘закрита еліта’ – ‘відкрита еліта’, *hidden curriculum – overt curriculum* ‘прихованні знання’ – ‘відкриті знання’, *closed class system – open class system* ‘закрита класова система’ – ‘відкрита класова система’, *joint conjugal role relationship – segregated conjugal role relationship* ‘відношення загальної подружньої ролі’ – ‘розподіл подружніх ролей’, *open strategic action – concealed strategic action* ‘відкрита стратегічна дія’ – ‘прихована стратегічна дія’.

Словотворчі (спільнокореневі) антоніми в досліджуваній терміносистемі представлені меншою кількістю пар (31 синонімічна пара), протилежність яких реалізується за двома структурними моделями:

1) **приєднанням до основи префіксів, які надають терміну протилежного значення** (20 антонімічних пар). У цій функції використовуються префікси як питомо англійські (*under-, in-, un-*), так і іншомовного походження (латин. *anti-, de-, dys-, non-*), кожен із яких виражає відтінок протилежності, зумовлений семантикою соціологічного терміна: *anti-globalist – globalist* ‘антиглобаліст’ – ‘глобаліст’, *non-conformism – conformism* ‘нонконформізм’ – ‘конформізм’, *socialization – desocialization* ‘соціалізація’ – ‘десоціалізація’, *antagonistic conflict – non-antagonistic conflict* ‘антагоністичний конфлікт’ – ‘неантагоністичний конфлікт’, *disproportional sampling – proportional sampling* ‘непропорційна вибірка’ – ‘пропорційна вибірка’, *formal network – informal network* ‘формальна мережа’ – ‘неформальна мережа’;

2) **приєднанням до основи суфіксів** (одна антонімічна пара) *-ee – -er* (*interviewee – interviewer* ‘той, хто дає інтерв’ю – інтерв’юєр’).

Велика роль у вираженні вищезазначених антонімічних відношень належить міжнародним терміноелементам (10 синонімічних пар), які вказують на різні соціологічні явища, ознаки, властивості тощо:

- **просторові значення:** *ana-, kata-* (від грец. *ana-* – навколо, скрізь, *kata-* – уздовж) *anascopy – katascopy* ‘анаскопія’ – ‘катаскопія’ (згідно з Т. Гайгером, – соціологічний метод інтерпретації поведінки соціальної групи з точки зору індивідів, що її складають (*anascopy*) – з точки

зору індивідуальної поведінки (katascopy); **endo-, exo-** (від грец. endon – всередині, echo – зовні) *endogamy – exogamy* ‘ендогамія’ – ‘екзогамія’; **inter-, intra-** (від латин. inter- – між, intra- – всередині) *intergenerational mobility – intragenerational mobility* ‘мобільність між поколіннями’ – ‘мобільність всередині поколінь’;

- **гендерну приналежність: andro-, gyno-** (від грец. andro- – чоловік, gyno- – жінка) *androcentrism – gynocentrism* ‘андроцентризм’ – ‘гіноцентризм’, **hetero-, homo-** (від грец. heteros – інший, homos – однаковий) *heterosocial – homosocial* ‘гетеросоціал’ – ‘гомосоціал’, **patri-, matri-** (від латин. pater – батько, mater – мати) *patrilineal descent – matrilineal descent* ‘спадкування за чоловічою лінією’ – ‘спадкування за жіночою лінією’;
- **протилежність одиничності чи чисельності: poly-, mono-** (від грец. polys – чисельний, monos – один) *polygamy – monogamy* ‘полігамія’ – ‘моногамія’.

Встановлено, що найпродуктивнішим способом вираження протилежного поняття в соціологічній термінології англійської мови є приєднання до терміна стверджувальної семантики префікса **non-** (10 антонімічних пар, 32,2 %), який виражає значення «заперечення», «відсутності тієї чи іншої ознаки», вказуючи в антонімічній парі на відношення повної протилежності: *family household – non-family household* ‘господарство родини’ – ‘неродинне господарство’, *institutional population – noninstitutional population* ‘інституційне населення’ – ‘неінституційне населення’, *nonstructural social mobility – structural social mobility* ‘неструктурна соціальна мобільність’ – ‘структурна соціальна мобільність’, *non-participant observation – participant observation* ‘невключене спостереження’ – ‘включене спостереження’, *non-structured interview – structured interview* ‘неструктуроване інтерв’ю’ – ‘стандартизоване інтерв’ю’ [6].

В основу виділення соціологічних термінів-антонімів англійської мови покладено ознаку семантичної поляризації, яка діє в межах спільного семантичного поля та відповідає таким типам опозицій, як градуальність/неградуальність ознаки, спрямованість/неспрямованість дії чи ознаки, відповідність одному явищу чи процесу/відповідність різним денотатам. Під час дослідження соціологічної терміносистеми виявлено 42 пари антонімів, що репрезентують такі види протилежності:

- **векторна протилежність** (21 антонімічна пара) представлена головним чином парами спільнокореневих термінів, один із яких містить у собі негативний словотворчий префікс, який має значення відсутності певної ознаки. Такий тип антонімії в соціологічній термінології англійської мови репрезентують однослівні терміни (шість антонімічних пар) та бінарні словосполучення (15 антонімічних пар): *globalist – anti-globalist* ‘глобаліст’ – ‘антиглобаліст’, *bureaucratization – debureaucratization* ‘бюрократизація’ – ‘дебюрократизація’, *conformism – non-conformism* ‘конформізм’ – ‘нонконформізм’, *dysfunctional conflict – functional conflict* ‘дисфункціональний конфлікт’ – ‘функціональний конфлікт’, *institutional population – noninstitutional population* ‘інституційне населення’ – ‘неінституційне населення’, *structural social mobility – nonstructural social mobility* ‘структурна соціальна мобільність’ – ‘неструктурна соціальна мобільність’ [6];
- **комплементарна протилежність** (21 антонімічна пара) представлена двокомпонентними словосполученнями, антонімічність яких не є градуальною, оскільки два протилежні члени доповнюють один одного у вираженні тієї чи іншої сутності: *armchair research – field research* ‘кабінетне (вторинне) дослідження’ – ‘польове дослідження’, *field observation – experimental observation* ‘польове спостереження’ – ‘експериментальне, лабораторне спостереження’, *patrilineal descent – matrilineal descent* ‘наслідування за чоловічою лінією’ – ‘наслідування за жіночою лінією’, *patriarchal family – matriarchal family* ‘патріархальна родина’ – ‘матріархальна родина’, *high culture – pop culture* ‘висока культура’ – ‘поп-культура’, *latent conflict – manifest conflict* ‘латентний конфлікт’ – ‘явний конфлікт’, *good words – generic words* ‘точні слова’ – ‘загальні слова’, *written interview – oral interview* ‘письмове інтерв’ю’ – ‘усне інтерв’ю’, *sponsored mobility – contest mobility* ‘соціальна мобільність’ – ‘конкурентна мобільність’ [6].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз фактичного матеріалу та антонімічних відношень у соціологічній термінології англійської мови вказує на системність соціологічної термінології та дає змогу констатувати, що для соціологічної термінології англійської мови харак-

терні як лексичні, так і словотворчі антоніми. Більшість соціологічних термінів-антонімів – іменники та атрибутивні словосполучення. Аналіз семантичних відношень у соціологічній термінології англійської мови дав можливість виявити соціологічні терміни-антоніми, що позначають комплементарність; соціологічні терміни-антоніми, що позначають векторну протилежність. Поширений у багатьох терміносистемах контрарний тип антонімічних відношень у соціологічній термінології англійської мови відсутній.

Перспективою подальших досліджень є аналіз системності антонімії щодо синонімії, виявлення закономірностей антонімічних відносин у синонімічних рядах.

Список використаної літератури

1. Англо-український соціологічний словник / [уклад. В. Паніотто та ін.]. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 144 с.
2. Даниленко В. П. Русская терминология. Опыт лингвистического описания / Валерий Петрович Даниленко. – М. : Наука, 1977. – 246 с.
3. Дацюк Л. С. Системообразующие и системоприобретенные свойства термина (на материале английских терминов в области физики полупроводников) : автореф. дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / Л. С. Дацюк. – Львов, 1989. – 16 с.
4. Забело И. В. Антонимы и паронимы глагольной терминологии в языковой картине мира [Электронный ресурс] / И. В. Забело. – Режим доступа : http://www.librar.org.ua/sections_load.php?s=culture_science_education&id=217
5. Михайлова Т. В. Семантичні відношення в українській науково-технічній термінології : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Т. В. Михайлова. – Х., 2002. – 20 с.
6. Новый англо-русский словарь «Экономика, социология, политология» [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://ecsocman.edu.ru/db/dict/4693/index.html>
7. Прохорова В. Н. Семантика термина / В. Н. Прохорова // Вестн. МГУ. Сер. : Филология. – 1981. – № 3. – С. 23–32.
8. Шмелев Д. Н. Современный русский язык. Лексика / Дмитрий Николаевич Шмелев. – М. : Просвещение, 1977. – 202 с.
9. Encyclopedia Britannica [Electronic resource]. – Mode of access : www.britannica.com
10. Oxford Dictionary of Sociology / [ed. J. Scott, G. Maschall]. – 3 ed. – Oxford : Oxford UP, 2005. – 707 p.

Статтю подано до редколегії
12.03.2012 р.

УДК [811.161.2'373:811'373]:340.113

Н. П. Яцишин – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов гуманітарних спеціальностей Волинського національного університету імені Лесі Українки

Українське та міжнародне юридичне термінознавство та їх взаємодія в процесі інтеграції терміносистем

Роботу виконано на кафедрі іноземних мов гуманітарних спеціальностей ВНУ ім. Лесі Українки

У статті розглянуто основні напрями сучасних наукових досліджень із проблем юридичного термінознавства (українського та міжнародного). Проаналізовано види й форми взаємодії української та міжнародної юридичної термінології на тлі зростання їх фахового лінгвістичного й юридичного тлумачення в сучасних умовах.

Ключові слова: термінознавство, термінологія, терміносистема, дискурс, юридичний термін.

Яцишин Н. Ф. Украинское и международное юридическое терминоведение и их взаимодействие в процессе интеграции терминсистем. В статье рассматриваются основные направления современных научных исследований по проблемам юридического терминоведения (украинского и международного). Анализи-